

Research Article

The Psychometric Characteristics of Values in Action Inventory of Strengths for Youth

Z. khosrojerdi¹, M. Heidari^{2*}, S. Ghanbari³ & Sh. Pakdaman²

1. PhD student in Educational Psychology, Faculty of Education and Psychology, Shahid Beheshti University

2. Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shahid Beheshti University. Email: Mahmood.heidari@gmail.com

3. Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shahid Beheshti University

Abstract

Aim: The aim of this study was to investigate the psychometric properties of values in action inventory of strengths for youth. **Method:** The research method was correlation and the statistical population of students studying in the ninth grade of Tehran was selected by cluster sampling method of 417 students (213 girls and 204 boys) from regions 3, 4, 10, 13. The students responded to Values in Action Inventory of Strengths scale of Park and Peterson (2006), the Lyubomirsky & lepper General Happiness Scale (1999), Schwartz and Jerselm Self-Efficacy Scale (1995), and Rosenberg Self-Handicapping Scale (1965). To evaluate the reliability and validity of the questionnaire, internal consistency coefficient and convergent validity, divergent validity and confirmatory factor analysis were used. **Results:** The results of confirmatory factor analysis showed that $CMIN/DF \leq 3$, $CFI = \cdot/90$, $PCFI = \cdot/60$, $RMSEA = \cdot/08$ confirm the proposed structure of the scale with data taken from the Iranian adolescent sample. Significance correlation of character Strengths with happiness and self-efficacy ($r = 0.28 - 0.56$, $p < \cdot/001$) confirms convergent validity and with claim, behavioral Self-Handicapping and general Self-Handicapping ($r = 0.12 - 0.61$; $p < 0.001$) confirms divergent validity of the scale. Cronbach's alpha coefficients for the virtues are 0.79 to 0.97 and its reliability was obtained 0.76 to 0.94 with a time interval of 15 days. **Conclusion:** adolescent character strengths scale 96 item is a valid and rely instrument. And can be used to identify the character strengths of children and adolescents.

Key words: character strength, validity, virtues

Citation: khosrojerdi, Z. Heidari, M. Ghanbari, S & Pakdaman, Sh. (2020). The Psychometric Characteristics of Values in Action Inventory of Strengths for Youth. *Quarterly of Applied Psychology*, 14(3):223-243.

بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی سیاهه ارزش‌ها در عمل از مقیاس توانمندی‌های نوجوانان

زهرا خسروجردی^۱، محمود حیدری^{۲*}، سعید قنبری^۳ و شهلا پاکدامن^۴

۱. دانشجوی دکتری روانشناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی.

۲. دانشیار گروه روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی. ایمیل: Mahmood.heidari@gmail.com

۳. استادیار گروه روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی.

چکیده

هدف: هدف این پژوهش بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی سیاهه ارزش‌ها در عمل از مقیاس توانمندی‌های نوجوانان بود. **روش:** روش پژوهش همبستگی و جامعه آماری دانش‌آموزان مشغول به تحصیل پایه نهم شهر تهران بود که با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای ۴۱۷ دانش‌آموز (۲۱۳ دختر و ۲۰۴ پسر) از مناطق ۳، ۴، ۱۰، ۱۳ انتخاب شدند. کلیه دانش‌آموزان به سیاهه ارزش‌ها در عمل از مقیاس توانمندی‌های نوجوانان پارک و پیترسون (۲۰۰۶)، مقیاس شادی عمومی لیبومیرسکی و لپر (۱۹۹۹)، مقیاس خودکارآمدی شوارتز و جرسلم (۱۹۹۵) و خودناتوان‌سازی روزنبرگ (۱۹۶۵) پاسخ دادند. جهت بررسی پایایی و روایی پرسشنامه از ضریب همسانی درونی و روایی همگرا، روایی واگرا و تحلیل عاملی تاییدی استفاده شد. **یافته‌ها:** نتایج تحلیل عاملی تاییدی نشان داد که $CFI = ۰/۹۰$ ، $PCFI = ۰/۶۰$ و $RMSEA = ۰/۰۸$ ساختار پیشنهادی مقیاس با داده‌های برگرفته از نمونه نوجوان ایرانی تأیید می‌شود که همبستگی معنادار مقیاس توانمندی‌های منش با شادی و خودکارآمدی ($r = ۰/۲۸ - ۰/۵۶$; $p < ۰/۰۰۱$) موید روایی همگرا و با خودناتوان‌سازی ادعایی، رفتاری و خودناتوان‌سازی عمومی ($r = ۰/۱۲ - ۰/۶۱$; $p < ۰/۰۰۱$) موید روایی واگرا است. مقادیر ضرایب آلفای کرانباخ این سازه برای فضاها ۰/۷۹ تا ۰/۹۷ است و پایایی مقیاس با فاصله زمانی ۱۵ روز ۰/۷۶ تا ۰/۹۴ به دست آمد. نتیجه‌گیری: مقیاس توانمندی‌های منش نوجوان ۹۶ ماده‌ای ابزاری روا و پایا در نوجوانان است و می‌توان از آن برای شناسایی توانمندی‌های منش کودک و نوجوان استفاده کرد.

کلیدواژه‌ها: توانمندی‌های منش، روایی، فضیلت

استناد به این مقاله: خسروجردی، زهرا، حیدری، محمود، قنبری، سعید، و پاکدامن، شهلا. (۱۳۹۹). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی سیاهه ارزش‌ها در عمل از مقیاس توانمندی‌های نوجوانان. فصلنامه روان‌شناسی کاربردی، ۱۴ (۳ پایانی ۵۵): ۲۴۳-۲۴۴.

مقدمه

فضیلت^۱ اکتساب ارزش‌های انسانی و منشی والا است که افراد را برای رسیدن به زندگی خوب^۲ توانا می‌سازد و این امکان را به افراد می‌دهد تا با تلاشی مداوم به جامعه و منش خوب دست یابند (گروسن، مازوتیس و سیجس، ۲۰۱۳). منش^۳ به‌عنوان ویژگی‌های مثبت و ارزشمند شخصیت تعریف می‌شود و یکی از پایه‌های اصلی حوزه جدید و مرکزی برای درک زندگی خوب روان‌شناختی است (پارک، بارتون و پیلا، ۲۰۱۷). مک‌گروث و والکر (۲۰۱۶) بیان می‌کنند عاملی که مانع تلاش برای توسعه پژوهش‌ها در حوزه تحول منش نوجوانان می‌شد، فقدان نظریه منسجم در مورد مؤلفه‌های کلیدی ساختار منش بود. از این‌رو، مهم‌ترین کمک روان‌شناسی مثبت توسط پیترسون و سلیگمن (۲۰۰۴) توسعه مدل ساختاری منش و معرفی طبقه‌بندی ارزش‌ها در عمل^۴، توانمندی‌ها و فضائل بود. پیترسون و سلیگمن در سال ۲۰۰۴ منش خوب را در شش فضیلت جهانی و ۲۴ توانمندی ارائه دادند. فضائل دربرگیرنده خرد^۵، شجاعت^۶، انسانیت^۷، عدالت^۸، اعتدال^۹، و تعالی^{۱۰} است. خرد شامل خلاقیت، کنجکاو، عشق به یادگیری، ژرف‌نگری و آزاداندیشی، شجاعت شامل شهامت، پشتکار، یکپارچگی، و سرزندگی، انسانیت شامل عشق، مهربانی، و هوش اجتماعی، عدالت شامل کارگروهی، عدل و انصاف، و رهبری؛ اعتدال شامل بخشش، فروتنی و تواضع، دوراندیشی، و خودتنظیمی، و تعالی شامل ستایش زیبایی‌ها و کمالات، قدردانی، امید، شوخ‌طبعی، و معنویت است. توانمندی‌ها مسیر رسیدن به فضیلت است که زندگی خوب را ممکن می‌سازند.

گیلهام و همکاران (۲۰۱۱) نشان دادند توانمندی‌های منش ارتباط کمتری با افسردگی و ارتباط بالاتری با شادی دارد. پارک و پیترسون (۲۰۰۶) نیز نشان دادند ارتباط مثبتی بین توانمندی‌های منش با رضایت از زندگی و شادی وجود دارد. در کودکان عشق، امید و سرزندگی با شادی مرتبط است. سلیگمن بیان می‌کند زندگی خوب مستلزم به‌کارگیری توانمندی‌ها و فضیلت‌ها در زندگی روزمره در حوزه‌های مختلف زندگی، کار، عشق، و بازی به منظور دستیابی به حس واقعی شادی و بهزیستی است (رشید، آنجوم، לנוکس، کوینلان و نیمیک، ۲۰۱۵). بیگانی، کولی، کارپرو و فلورز (۲۰۱۹) مطرح می‌کنند توانمندی‌های منش صفات مثبتی هستند که تجارب مثبت را به

1. virtues

2. good life

3. character

4. Values in Action (VIA) classification

5. wisdom and knowledge

6. courage

7. humanity

8. justice

9. temperance

10. transcendence

وجود می‌آورند و به بهزیستی، رضایت فردی، شادکامی، و شادی کمک می‌کنند. پروکتر، مالتبی و لینلی (۲۰۱۱) نشان دادند بین خودکارآمدی، عزت‌نفس و توانمندی‌های منش ارتباط وجود دارد. رشید و همکاران (۲۰۱۵) بیان می‌کنند بسیاری از مداخلات بر پرورش آسیب‌های عزت‌نفس و خودکارآمدی متمرکز است که از نظر اقتصادی زیان‌آور می‌باشد. این درحالی است که می‌توان با رشد توانمندی‌ها و مهارت‌ها مانند توانمندی‌های منش که با تأیید درونی و با بالا بردن بهزیستی روان‌شناختی و ذهنی همراه است حتی اثرات خودکارآمدی و عزت‌نفس را کنترل کرد. خودکارآمدی بالا بر کنترل شرایط سخت زندگی و پافشاری در تکالیف تأکید دارد (فتح‌اله‌زاده، باقری، رستمی و دربانی، ۱۳۹۵). هانتر و سیکزنت‌میهایلی (۲۰۰۳) در پژوهشی با ۱۲۰۰ کودک، (کودکان با کنجکاوی زیاد و کم) نشان دادند که کودکان با کنجکاوی بالا خوش‌بینی، امید، خوددفرمانی و خودکارآمدی بالاتری دارند و بر این باور بودند که بر عمل و تصمیم خود کنترل دارند. در مقابل کودکان بی‌حوصله احساس می‌کردند که بر سرنوشت خود هیچ کنترلی ندارند. زنتوپولا، باکر، دمیروتی و شوفلی (۲۰۰۷) نشان دادند توانمندی‌های منش به افراد کمک می‌کند منابع فردی خود را گسترش دهند؛ فرایندی که به افراد در دستیابی به پیامدهای مطلوب فردی و اجتماعی کمک می‌کند. ین و مجید (۲۰۱۸) در تحلیل ۱۵ مقاله متغیری‌های مؤثر بر توانمندی‌های منش از جمله خودکارآمدی را مشخص کردند.

توانمندی‌های منش نه تنها ارتباط مثبتی با متغیرهایی مانند شادی و خودکارآمدی دارد بلکه بنا بر پژوهش‌های پارک و پیترسون (۲۰۰۶) ارتباط منفی با هیجان‌های منفی، و مشکلات درونی و بیرونی رفتار دارد. برگلاس و جوینز^۱ بیان می‌کنند افرادی که به‌طور مداوم درگیر در خودناتوان‌سازی می‌شوند، خودناتوان‌سازی را به‌عنوان راهبرد شناختی به‌کار می‌برند تا از تلاش اجتناب کنند و مانع آسیب‌رسیدن به عزت‌نفس خود شوند. لذا، فرد به دلیل انتظار عملکرد ناکافی، خودناتوان‌سازی را به‌عنوان مانع یا ادعایی به وجود می‌آورد تا از عزت‌نفس خود محافظت کند (روس، ۲۰۱۴). از این‌رو، درگیر در فعالیت‌هایی می‌شود که احتمال شکست را افزایش می‌دهد و یا بهانه‌ای برای شکست خود فراهم می‌کند (کوماری و ونوگوپال، ۲۰۱۸).

در روان‌شناسی مثبت بر زندگی خوب تأکید شده است که از طریق شناسایی توانمندی‌ها، فضیلت‌ها و منش افراد و پرورش آن‌ها امکان‌پذیر است. پارک در سال ۲۰۰۴ بر عواملی متمرکز شد که بتواند کودک و نوجوان را رشد و پرورش دهد. پارک و پیترسون (۲۰۰۶) پرسشنامه‌ای در مورد توانمندی‌ها و فضائل افراد نوجوان با سؤالاتی متناسب با این گروه سنی طراحی کردند که نشان‌دهنده ۲۴ توانمندی و شش فضیلت باشد. افزون بر این، موقعیت‌های مهم را (مانند خانواده،

^۱. Berglas, & Jones

مدرسه و دوستان) برای کودک و نوجوانان در عبارات مدنظر قرار دادند. این پرسشنامه ۱۹۸ سؤالی واجد ۷-۸ پرسش برای هر یک از توانمندی‌ها است و به صورت چندگزینه‌ای از خیلی شبیه من است تا اصلاً شبیه من نیست، طراحی شده و منجر به ایجاد مقیاس ارزش‌ها در عمل برای نوجوانان شد. نسخه اولیه توانمندی‌ها و فضائل نوجوانان پرسشنامه خودگزارشی ۲۴ ماده‌ای برای سنجش ۲۴ توانمندی در کودکان و نوجوانان ۱۰-۱۷ سال بود (راج، وبر، پارک و پیترسون، ۲۰۱۴). توانمندی‌های منش ارتباط قوی با بهزیستی و شکوفایی افراد نوجوان دارد. لذا، مربیان، والدین، متخصصان سلامت، و سیاستمداران علاقمند به بهبود تحول مثبت در نوجوانان می‌توانند از نتایج مهم آن بهره‌مند شوند و در مدارس و برنامه‌های مرتبط با نوجوانان به اندازه‌گیری و شناسایی توانمندی‌های منش آنان پرداخته شود. در این راستا، مقیاس توانمندی‌های منش نوجوانان می‌تواند کمک مؤثری باشد تا توانمندی‌ها و فضیلت‌های آنان مورد توجه قرار گیرد. فضیلت به افراد کمک می‌کند تا در جست‌وجوی زندگی خوب روان‌شناختی باشند (پارک و پیترسون، ۲۰۰۹).

استین، کچورک و پیترسون (۲۰۰۳) با بیش از ۴۵۰ دانش‌آموز (۱۴-۱۹ سال) از مدارس مختلف ایالات متحده آمریکا در مورد توانمندی‌های منش گفت‌وگو کردند و علاقمند بودند به این پرسش‌ها پاسخ گویند که آیا این توانمندی‌ها عموماً در نوجوانان حسی را ایجاد می‌کند و آیا نوجوانان این توانمندی‌ها را در محیط خود می‌شناسند یا خیر. نتایج نشان داد دانش‌آموزان بر این باورند برخی افراد توانمندی‌های بیشتر یا کمتری دارند و همه توانمندی‌ها را می‌توان یاد گرفت و یا گسترش داد. پارک و پیترسون (۲۰۰۶) همسانی درونی ۲۴ توانمندی را در نمونه‌های مختلف در آمریکا بیشتر از ۰/۷۰ و در بازآزمایی شش‌ماهه دامنه بین ۰/۴۶ برای کارگروهی و معنویت ۰/۷۱ و میانگین آن‌ها را ۰/۵۸ گزارش دادند. در آلمان مقیاس توانمندی‌های منش توسط وبر، ریچ، پارک و پیترسون و در آفریقایی جنوبی توسط دربیر، پارک، پیترسون روی نوجوانان انجام شد و به ویژگی روان‌سنجی مناسبی دست یافتند (تونر، هاسلام، رابینسون و ویلیامز، ۲۰۱۲). آنگ (۲۰۱۶) می‌گوید پژوهش‌های انجام‌شده در مورد مقیاس توانمندی‌های منش در آمریکا و اروپا سطح خوبی از همسانی درونی (۰/۶۵-۰/۹۱) را نشان داده‌اند. از پرسشنامه ۱۹۸ سؤالی، فرم کوتاه ۹۶ ماده‌ای توسط پارک و پیترسون تهیه شد که در هر مقیاس چهار ماده دارای بالاترین همبستگی با مقیاس اصلی انتخاب شد. میانگین همسانی درونی در دو نمونه ۰/۸۶، ضریب همبستگی با رضایت از زندگی ۰/۳۶ و با مقیاس ۱۹۸ ماده‌ای ۰/۸۴ گزارش شد.

¹.The Values in Action Inventory of Strengths for Youth

در سایت روان‌شناسی مثبت^۱ ضریب آلفای کرانباخ پرسشنامه ۹۶ ماده‌ای بین ۰/۶۹ تا ۰/۹۵ گزارش شده است.

توانمندی‌ها، صفات مثبت را در احساس، افکار و رفتار دانش‌آموزان تقویت می‌کند. از این‌رو، مقیاس توانمندی‌های منش برای اندازه‌گیری و شناسایی توانمندی‌ها و فضیلت کودک و نوجوانان کمک‌کننده است. از سوی دیگر، اکثر تحقیقات توانمندی‌های منش دربرگیرنده نمونه بزرگسالان است و تحقیقات کمتری در مورد کودکان و نوجوانان انجام شده است (خسروجردی، پورشه‌ریار و حیدری، ۱۳۹۸). این مقیاس ۲۴ توانمندی و شش فضیلت کودک و نوجوان را می‌تواند در کمترین زمان ممکن ارائه دهد که در جهت رشد و شکوفایی آنان مؤثر است. لذا، چنین مقیاسی در سطح کودک و نوجوان می‌تواند منجر به پژوهش‌ها و مطالعات بیشتری در این گروه سنی شود. همچنین مقیاس ۱۹۸ ماده‌ای و ۹۶ ماده‌ای در ایران از لحاظ ویژگی روان‌سنجی مورد بررسی قرار نگرفته است. بنابراین، این پژوهش با بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس ۹۶ ماده‌ای، ابزار مناسبی در اختیار مربیان قرار می‌دهد تا در جهت شناسایی و افزایش توانمندی‌ها و فضیلت کودک و نوجوان مورد استفاده قرار گیرد و دست پژوهشگران و مربیان آموزش و پرورش را برای بررسی این مؤلفه باز گذارد. براساس آنچه ذکر شد، پژوهش حاضر به دنبال پاسخگویی به سؤال مربوط به روایی و پایایی مقیاس توانمندی‌های منش در نوجوانان ایرانی است.

- آیا سیاهه ارزش‌ها در عمل از مقیاس توانمندی‌های نوجوانان از روایی و پایایی مناسبی در نمونه ایرانی برخوردار است؟

روش

پژوهش حاضر از نوع همبستگی است. جامعه آماری کلیه دانش‌آموزان پایه نهم مشغول به تحصیل که شامل ۴۴۷۰۲ پسر و ۴۳۵۲۵ دختر در شهر تهران بودند. نمونه آماری پژوهش از مناطق ۳، ۴، ۱۰، و ۱۳ در سال تحصیلی ۹۸-۹۷ به منظور بررسی اعتبار و روایی مقیاس انتخاب شدند. برای انجام پژوهش طی سه مرحله نمونه‌گیری صورت گرفت. در مرحله اول برای بررسی مفهوم بودن ماده ترجمه شده ۳۰ دانش‌آموز و در مرحله دوم برای بررسی پایایی مقیاس ۳۰ دانش‌آموز با روش غیر تصادفی (در دسترس) انتخاب شدند. در مرحله سوم برای بررسی روایی سازه تحلیل عاملی تأییدی و روایی همگرا و واگرا مقیاس توانمندی‌های منش، تعداد ۴۱۷ دانش‌آموز (۲۱۳ دختر و ۲۰۴ پسر) با نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند. هومن (۱۳۹۴) بیان می‌کند هر چند

1. www.viacharacter.org

برای تخمین تحلیل عاملی در مورد حجم نمونه توافق کلی وجود ندارد، اما برآوردها از ۱۰۰ نفر برای یک مطالعه کوچک تا ۳۰ نفر برای هر متغیر به کار می‌رود و با در نظر گرفتن نرخ ریزش، حجم نمونه ۳۰۰ نفری مناسب و ۵۰۰ نفری بسیار مناسب خواهد بود. ملاک ورود شامل تحصیل در پایه نهم و نداشتن مشکل خاص روان‌شناختی بر اساس اطلاعات پرونده تحصیلی و ملاک خروج عدم پاسخگویی به کل سؤالات پرسشنامه بود. مقیاس توانمندی منش در سطح کودک و نوجوان دارای سه پرسشنامه ۱۹۸ ماده‌ای، ۲۴ ماده‌ای و ۹۶ ماده‌ای است. از آنجایی که پرسشنامه ۱۹۸ ماده‌ای نیاز به زمان بیشتر و موجب خستگی کودک و نوجوانان می‌شود و پرسشنامه ۲۴ ماده‌ای به شکل چندگزینه‌ای و خودارزیابی است که نمی‌تواند نیمرخ مناسبی برای توانمندی منش کودک و نوجوان باشد، مقیاس ۹۶ ماده‌ای انتخاب شده است که نه تنها با سؤالات مناسب و کمتر در مقایسه با مقیاس ۱۹۸ دستیابی به نیمرخ توانمندی‌های منش کودک و نوجوان را امکان‌پذیر می‌سازد، بلکه به زمان کمتری نیز نیاز دارد.

ابزارهای پژوهش

سیاهه ارزش‌ها در عمل از مقیاس توانمندی‌های نوجوانان (VIA-Youth)^۱: سیاهه ۹۶ ماده‌ای فرم خلاصه‌شده مقیاس ۱۹۸ ماده‌ای پارک و پیترسون در سال ۲۰۰۶ است و برای گروه سنی هشت تا هجده سال مناسب است. هر مقیاس دربرگیرنده چهار ماده برای هر توانمندی است و بر روی طیف لیکرت پنج‌گزینه‌ای از خیلی شبیه من (۵ نمره) تا اصلاً شبیه من نیست (۱ نمره) پاسخ داده می‌شود. مقیاس دارای ۲۴ توانمندی و شش فضیلت است. نمره‌گذاری برخی سؤالات معکوس است. از جمع خرده‌مقیاس‌ها، توانمندی مربوطه به دست می‌آید. همچنین بر اساس طبقه‌بندی سیاهه ارزش‌ها در عمل از جمع توانمندی‌های مربوط به هر فضیلت، نمره آن به دست می‌آید. دامنه نمرات از چهار تا ۲۰ می‌باشد. به دلیل ملاحظات اخلاقی و خواست سایت روان‌شناسی مثبت آمریکا برای آشنایی با چگونگی نمره‌گذاری لازم است به سایت روان‌شناسی مثبت^۲ مراجعه شود. مک‌گروث و والکر (۲۰۱۶) بیان می‌کنند میانگین همبستگی بین مقیاس اصلی با مقیاس توانمندی تجدیدنظر شده ۰/۸۲ (دامنه = ۰/۷۰ تا ۰/۹۲) است. همسانی درونی مقیاس توانمندی‌ها در سایت روان‌شناسی مثبت بین ۰/۶۹ تا ۰/۹۵ است. پارک و پیترسون مقیاس توانمندی‌های نوجوانان را بعد از شش ماه با روش بازآزمایی از ۰/۴۶ تا ۰/۷۱ گزارش کردند. آلفای کرانباخ برای فضیلت‌ها و توانمندی‌ها عبارتند از: خرد ۰/۹۰، خلاقیت، ۰/۷۲،

^۱ . Values in Action Inventory of Strengths scale (VIA-Youth)

^۲ . www.viacharacter.org

کنجکاوی، ۰/۷۲، آزاداندیشی ۰/۸۱، عشق به یادگیری ۰/۷۹، ژرف‌نگری ۰/۷۱، شجاعت ۰/۸۵، دلیری ۰/۷۲، پشتکار ۰/۶۷، یکپارچگی ۰/۷۳، سرزندگی ۰/۸۰، انسانیت ۰/۷۷، عشق ۰/۶۱، مهربانی ۰/۶۳، هوش اجتماعی ۰/۶۱، عدالت ۰/۸۲، کارگروهی ۰/۷۰، عدل و انصاف ۰/۶۴، رهبری ۰/۷۶، فضیلت اعتدال ۰/۸۱، بخشش ۰/۷۸، فروتنی و تواضع ۰/۵۰، دوراندیشی ۰/۷۰، خودتنظیمی ۰/۶۹، تعالی ۰/۸۵، ستایش زیبایی‌ها و کمالات ۰/۶۷، قدردانی ۰/۶۹، امید ۰/۶۶، شوخ طبعی ۰/۸۲، معنویت ۰/۵۲ است.

مقیاس شادی عمومی^۱: مقیاس شادی عمومی (لیبومیرسکی و لپر، ۱۹۹۹) مشتمل بر چهار سؤال است که به منظور سنجش شادی ذهنی استفاده می‌شود. مقیاس بر روی هفت گویه لیکرتی نمره‌گذاری می‌شود. از جمع مقیاس، شادی عمومی به دست می‌آید و دامنه آن چهار تا ۲۸ است. نمره بیشتر نشان‌دهنده شادی بیشتر است. مقیاس در نمونه‌های متعددی همسانی درونی خوبی (۰/۷۹ تا ۰/۹۴) نشان داده است. پایایی بازآزمایی این مقیاس با فاصله زمانی یک ماه ۰/۸۵ گزارش شده است. روایی همگرا در ارتباط با بهزیستی از ۰/۶۱ تا ۰/۷۲ و با خوش‌بینی و هیجانات مثبت از ۰/۳۶ تا ۰/۶۰ با میانگین ۰/۵۱ است (لیبومیرسکی و لپر، ۱۹۹۹). استگر، اویشی و کاشدان (۲۰۰۹) آلفای کرانباخ مقیاس را ۰/۸۰ گزارش دادند و روایی آن در نمونه‌های آمریکایی و روسی مناسب بوده است. در پژوهش احمدی (۱۳۹۵) آلفای کرانباخ (a = ۰/۸۵) و پایایی بازآزمایی (p = ۰/۰۰۱، r = ۰/۶۸) بدست آمده است. در پژوهش حاضر آلفای کرانباخ ۰/۷۶ است.

مقیاس خودکارآمدی عمومی^۲: مقیاس خودکارآمدی ۱۰ سؤالی توسط شوارتز و جرسلم (۱۹۹۵) ساخته شد. مقیاس دارای چهار درجه‌ای لیکرت اصلاً صحیح نیست (۱) تا کاملاً صحیح است (۴) می‌باشد. دامنه نمرات از ۱۰ تا ۴۰ است. شوارتز و جرسلم ضرایب همسانی درونی آن را در آلمان ۰/۸۴، در کاستاریکا و اسپانیا ۰/۸۱ و در چین ۰/۹۱ به دست آوردند. در ایران رجبی (۱۳۸۵) آلفای کرانباخ را ۰/۸۲ و روایی هم‌زمان برای خودکارآمدی عمومی و عزت‌نفس روزنبرگ ۰/۳۰ به دست آورد (غلامی‌پورنگ، مقدری و عادل‌پور، ۱۳۹۳). در پژوهش حاضر آلفای کرانباخ ۰/۸۴ است.

مقیاس خودناتوان‌سازی^۳: مقیاس خودناتوان‌سازی روزنبرگ در سال ۱۹۶۵ ساخته شد. ضرایب پایایی و روایی آن به ترتیب ۰/۸۲ و ۰/۷۷ بدست آمد. در پژوهش حیدری، خداپناهی و دهقانی (۱۳۸۹) نتایج نشان داد ۲۳ ماده از ۲۵ ماده مقیاس خودناتوان‌سازی روی سه عامل جای

1. general happy Scale

2. general Self-Efficacy Scale

3. Self-Handicapping Scale

می‌گیرند. عامل اول با ۹ ماده نشان‌دهنده صفات خلق منفی (۴، ۷، ۸، ۹، ۱۳، ۱۵، ۱۹، ۲۰، ۲۳)، عامل دوم با ۷ ماده نشانگر تلاش (با جمع نمرات معکوس شده پاسخ‌های مواد ۳، ۵، ۶، ۱۰، ۱۷، ۲۱، ۲۲) و عامل سوم با ۷ ماده نشانگر عذرتراشی (۱، ۲، ۱۱، ۱۲، ۱۴، ۱۶، ۱۸) است. جمع نمره عامل خلق منفی با نمره معکوس شده عامل تلاش نشان‌دهنده خودناتوان‌سازی رفتاری و نمره عامل خلق منفی به علاوه نمره عامل عذرتراشی نشان‌دهنده خودناتوان‌سازی ادعایی است و جمع نمره دو عامل خلق منفی و عذرتراشی با نمره معکوس شده عامل تلاش نشان‌دهنده خودناتوان‌سازی کلی است. نمره‌گذاری پرسشنامه بر روی یک مقیاس لیکرت ۶ درجه‌ای (کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم) است. جمع هر کدام از سئوالات زیر مقیاس‌ها نمرات مربوط را بدست می‌دهد. ضریب همبستگی اجرای مقیاس خودناتوان‌سازی با فاصله زمانی ۱۵ روزه نشان داد عوامل زیرمقیاس‌ها و نمره کل خودناتوان‌سازی در دو اجرا دارای همبستگی بالا و معنی‌داری از ۰/۴۷ برای عامل تلاش تا ۰/۸۶ برای نمره کل است. آلفای کرانباخ از ۰/۶۰ تا ۰/۷۷ است. در پژوهش حاضر آلفای کرانباخ خلق منفی ۰/۵۸، تلاش ۰/۵۱، عذرتراشی ۰/۴۹، خودناتوان‌سازی کلی ۰/۶۳، خودناتوان‌سازی رفتاری ۰/۶۹ و خودناتوان‌سازی ادعایی ۰/۵۵ بود.

شیوه اجرا

ابتدا پرسشنامه سیاهه ارزش‌ها در عمل از مقیاس توانمندی‌های نوجوانان ترجمه و باز ترجمه شد. در مرحله اول برای بررسی مفهوم بودن ماده ترجمه شده ۳۰ دانش‌آموز در دسترس از منطقه ۳ انتخاب و از آنان خواسته شد که روی پیوستار ۱۰ درجه‌ای (از کاملاً مفهوم است تا اصلاً مفهوم نیست) نظر خود را در مورد ماده‌های مقیاس ارائه شده مشخص نمایند. در مرحله دوم برای بررسی پایایی مقیاس با روش آزمون مجدد ۳۰ دانش‌آموز با روش غیرتصادفی (دردسترس) از منطقه ۴ انتخاب و مقیاس توانمندی‌های منش نوجوانان در دو فاصله ۱۵ روزه روی آنان اجرا شد. در مرحله آخر ۴۱۷ پرسشنامه در مناطق فوق‌الذکر با اجازه مدیر مدرسه در بین دانش‌آموز پایه نهم توزیع شد. در تمام مراحل، هدف از انجام کار، رضایت آگاهانه، آزادی برای خروج از پژوهش، رازداری و محرمانه ماندن اطلاعات شخصی برای دانش‌آموزان توضیح داده شد و از آن‌ها خواسته شد به تمام سئوالات پاسخ دهند. هنگام بازگردانی پرسشنامه توسط دانش‌آموزان، محقق به همراه معلم کلاس تمام پاسخ‌ها را بررسی کردند تا دانش‌آموزان به تمامی سئوالات پاسخ داده باشند. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS ۲۲ و AMOS ۲۳ تحلیل شد.

یافته‌ها

در پژوهش حاضر، ۳۰ دانش‌آموز مرحله اول با میانگین سنی ۱۴/۵۲، ۳۰ دانش‌آموز مرحله دوم با میانگین سنی ۱۴/۴۸ و در مرحله سوم ۴۱۷ دانش‌آموز (۲۱۳ دختر و ۲۰۴ پسر) ۵۱/۱ درصد دختر و ۴۸/۹ درصد پسر، ۰/۵ درصد از منطقه ۳، ۲۷/۸ درصد از منطقه ۴، ۵۲/۳ درصد از منطقه ۱۰، ۱۹/۴ درصد از منطقه ۱۳ با میانگین سنی ۱۴/۶۴ و انحراف استاندارد ۰/۵۲ بودند. داده‌های جمع‌آوری شده از ۳۰ دانش‌آموز در مورد مفهوم بودن ماده‌های مقیاس با میانگین ۸/۶۳ تا ۹/۹۶، انحراف استاندارد ۰/۳۶ تا ۳/۲۱ و چولگی ۱/۸۰- تا ۵/۴۷- را نشان داد. این شاخص‌ها مبین مفهوم بودن ماده مقیاس برای پاسخ‌دهندگان است. چولگی منفی ماده‌ها نشان‌دهنده تجمع پاسخ آزمودنی‌ها در سمت راست پیوستار یعنی مفهوم بودن است.

روایی مقیاس توانمندی‌های منش با استفاده از روایی سازه تحلیل عاملی تاییدی و روایی همگرا و واگرا و پایایی آن با استفاده از همسانی درونی و بازآزمایی با فاصله زمانی بررسی شد. در این مطالعه برای استفاده از تحلیل عامل تاییدی از روش حداکثر احتمال برای برآورد الگو به منظور ارائه‌ی یک ارزیابی جامع از برازش الگو، کای اسکور بهنجار شده (CMIN/DF)، شاخص برازش مقایسه‌ای (CFI)، شاخص نیکویی برازش (PCFI) و ریشه‌ی میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA) استفاده شد. کلاسن (۲۰۱۵) کای اسکور بهنجار شده (CMIN/DF) را مقادیر ۲ تا ۳ برای این شاخص قابل قبول می‌داند. هومن (۱۳۸۴) بیان می‌کند مقدار CFI باید برابر یا بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشد، PCFI هرچه قدر نزدیک به ۱ باشد بهتر است، مقادیر کمتر از ۰/۰۸ در RMSEA نشان‌دهنده خطای معقولی برای تقریب در جامعه است. فضیلت‌ها به‌عنوان شش ساختار مستقل مورد بررسی قرار گرفت.

جدول ۱. شاخص نیکویی برازش مدل ساختاری توانمندی‌های منش

RMSEA	PCFI	CFI	Sig	DF	CMIN	CMIN/DF	
۰/۰۶	۰/۷۷۲	۰/۹۰	۰/۰۰۱ >	۱۶۳	۴۶۷/۳۰۱	۲/۸۶۷	خرد
۰/۰۷	۰/۷۰۶	۰/۹۰۲	۰/۰۰۱ >	۹۴	۳۱۳/۷۸۴	۳/۳۳۸	شجاعت
۰/۰۴	۰/۷۳۶	۰/۹۵۳	۰/۰۰۱ >	۵۱	۸۹/۲۲۱	۱/۷۴۹	انسانیت
۰/۰۸	۰/۶۷۳	۰/۹۰۷	۰/۰۰۱ >	۴۹	۱۸۸/۹۵۱	۳/۸۵۶	عدالت
۰/۰۴	۰/۷۸۳	۰/۹۳۹	۰/۰۰۱ >	۱۰۰	۱۹۷/۹۵۱	۱/۹۸۰	اعتدال
۰/۰۶	۰/۷۵۹	۰/۹۰۸	۰/۰۰۱ >	۱۵	۳۹۴/۳۰۳	۲/۴۸۰	تعالی

نتایج جدول نشان می‌دهد در ۶ فضیلت خرد، شجاعت، انسانیت، عدالت، اعتدال و تعالی با عنوان متغیرهای مکنون شاخص‌های کای اسکوئر بهنجار شده CMIN/DF نزدیک به ۳ و شجاعت و عدالت بالاتر از ۳ است. شاخص برازش مقایسه‌ای CFI بالای ۰/۹۰، شاخص نیکویی برازش PCFI بالاتر از ۰/۶۰ و ریشه میانگین مربعات خطای برآورد RMSEA کمتر از ۰/۸۰ از مقدار مناسبی برخوردار هستند. بارهای عاملی خرد از ۱ برای آزاداندیشی تا ۱/۴۲ برای کنجکاوی، شجاعت از ۰/۵۷ برای شهامت تا ۰/۸۶ برای پشتکار، انسانیت از ۰/۲۴ برای عشق تا ۰/۸۵ برای هوش اجتماعی، عدالت از ۰/۵۳ برای عدل و انصاف تا ۱ برای کارگروهي، اعتدال از ۱ برای بخشش تا ۱/۹۲ برای خودتنظیمی و تعالی از ۰/۲۲ برای معنویت تا ۱/۵۲ برای ستایش زیبایی‌ها و کمالات است.

نتایج همبستگی فضیلت‌ها با شادی، خودکارآمدی و خودناتوان‌سازی در جدول شماره ۲ آمده است.

جدول ۲. همبستگی شش فضیلت با شادی، خودکارآمدی و خودناتوان‌سازی

فضیلت	شادی	خودکارآمدی	خودناتوان‌سازی ادعایی	خودناتوان‌سازی رفتاری	خودناتوان‌سازی عمومی
خرد	۰/۳۹**	۰/۵۶**	۰/۳۷**	- ۰/۵۵**	۰/۰۷
شجاعت	۰/۵۱**	۰/۵۵**	۰/۵۱**	- ۰/۶۱**	- ۰/۰۲
انسانیت	۰/۳۱**	۰/۳۹**	۰/۳۱**	- ۰/۴۶**	۰/۷۰
عدالت	۰/۳۲**	۰/۴۵**	۰/۳۲**	- ۰/۵۱**	۰/۱۲**
اعتدال	۰/۲۸**	۰/۳۷**	۰/۲۲**	- ۰/۴۵**	۰/۳
تعالی	۰/۴۸**	۰/۴۶**	۰/۴۴**	- ۰/۴۸**	- ۰/۰۴

** $(P \leq 0.01)$

نتایج جدول نشان می‌دهد بین فضیلت‌ها با شادی و خودکارآمدی همبستگی معنی‌داری ($P \leq 0.01$) وجود دارد که بیانگر روایی توافقی مقیاس توانمندی‌های منش نوجوانان است. مقدار همبستگی از ۰/۲۸ تا ۰/۵۶ است. همچنین با خودناتوان‌سازی ادعایی، رفتاری و عمومی همبستگی منفی معنی‌داری ($P \leq 0.01$) دارند که نشان‌دهنده روایی واگر است. مقدار همبستگی آن از ۰/۱۲ تا ۰/۶۱ است. برخی فضیلت‌ها مانند خرد و تعالی با خودناتوان‌سازی عمومی رابطه معناداری ندارند.

همسانی عوامل استخراج شده از مقیاس توانمندی‌های منش با آلفای کرانباخ محاسبه شد. ضریب همبستگی نمرات حاصل از دوبار اجرای مقیاس توانمندی‌های منش با فاصله زمانی ۱۵ روزه نیز بررسی شد. نتایج در جدول شماره ۳ آمده است.

جدول ۳. آلفای کرانباخ فضیلت، بازآزمایی و ضریب همبستگی

خرد	شجاعت	انسانیت	عدالت	اعتدال	تعالی	
۰/۹۶	۰/۹۲	۰/۸۴	۰/۸۶	۰/۸۱	۰/۸۷	آلفای کرانباخ مرحله اول
۰/۹۷	۰/۹۲	۰/۸۳	۰/۸۶	۰/۷۹	۰/۹۳	آلفای کرانباخ مرحله دوم
۰/۹۴	۰/۸۷	۰/۸۶	۰/۸۷	۰/۷۶	۰/۹۱	R

نتایج جدول نشان داد آلفای کرانباخ فضیلت در مرحله اول و دوم از ۰/۷۹ تا ۰/۹۷ است. لذا، مقیاس از آلفای کرانباخ مناسبی برخوردار است. ضرایب همبستگی فضیلت‌ها در اجرای فاصله زمانی ۱۵ روزه معنی‌دار ($p < ۰/۰۰۱$) است. مقادیر آن از ۰/۷۶ تا ۰/۹۴ است. لذا، مقیاس از پایایی مناسبی برخوردار است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش، بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی سیاهه ارزش‌ها در عمل از مقیاس توانمندی‌های نوجوانان بود. نتایج حاصل از تحلیل عاملی تأییدی نشان داد این مقیاس از برازش مناسب برخوردار است و در نتیجه روایی سازه مطلوبی دارد. این یافته با پژوهش‌های پارک و پیترسون (۲۰۰۶) همخوانی دارد. همبستگی بالا و معنی‌دار توانمندی‌ها و فضائل با شادی و خودکارآمدی نشان‌دهنده روایی توافقی مقیاس توانمندی‌های منش نوجوانان است. نتیجه بدست آمده با نظریه‌ها و پژوهش‌های انجام شده در مورد توانمندی‌های منش با خودکارآمدی و شادی همخوانی دارد (پیترسون و همکاران، ۲۰۰۶، تونر و همکاران، ۲۰۱۲، گیلهم و همکاران، ۲۰۱۱، هانتر و سیکزنت‌میهایلی، ۲۰۰۳، زنتوپولا و همکاران، ۲۰۰۷، رشید و همکاران، ۲۰۱۵). فضیلت شجاعت، تعالی ارتباط قوی با شادی دارند. فضیلت خرد، شجاعت، عدالت و تعالی و توانمندی‌های امید، هوش اجتماعی، پشتکار، ژرف‌نگری با خودکارآمدی ارتباط بالا و معنی‌داری دارند. از سوی دیگر وجود همبستگی معکوس با خودناتوان‌سازی نشان‌دهنده روایی واگر است. بویژه خودناتوان‌سازی رفتاری و ادعایی ارتباط معکوس و بالایی با فضیلت‌ها و توانمندی‌ها دارند که حاکی از آن است زمانی که فردی از توانمندی‌ها و فضائل برخوردار باشد کمتر از روش‌های خودناتوان‌سازی استفاده

می‌کند (پارک و پیترسون، ۲۰۰۶، گیلمن و همکاران، ۲۰۰۹، یانگ و همکاران، ۲۰۱۴، آگین، ۲۰۱۴).

ضریب همبستگی مقیاس توانمندی‌های منش نوجوانان نشان داد توانمندی‌ها و فضیلت‌ها در دو اجرا دارای همبستگی بالا و معنی‌داری است که با نتایج پارک و پیترسون (۲۰۰۶)، راج و همکاران (۲۰۱۴) و آنگ (۲۰۱۶) همخوانی دارد. همانطوری که سلیگمن بیان می‌کند توجه به توانمندی‌های منش در کودک و نوجوان آن‌ها را در جهت رشد و شکوفایی توانمندی‌ها پیش خواهد برد تا با کشف آن‌ها در خود زندگی خوب روانشناختی داشته باشند (پروکتر، تسوکایاما، ود، مالتبی، ادیز و لاینلی، ۲۰۱۱). بررسی اعتبار مقیاس توانمندی‌های منش حاکی از همسانی درونی قابل قبولی است که با نتایج بدست آمده در سایت روانشناسی مثبت، پارک و پیترسون (۲۰۰۶)، راج و همکاران (۲۰۱۴) و تونر و همکاران (۲۰۱۲) همخوانی دارد.

نتایج به دست آمده مقیاس توانمندی‌های منش نوجوانان از روایی و پایایی بالایی برخوردار است که در شناسایی، آگاهی و کاربرد توانمندی و فضیلت‌ها نوجوانان اثرگذار است و با سازه‌های مانند شادی و خودکارآمدی موجبات موفقیت فردی، اجتماعی، تحصیلی و شغلی را برای فرد فراهم می‌سازد و سپری در برابر اثرات منفی خودناتوان‌سازی است. تانگ، لی، دان، می و چنگ (۲۰۱۹) در مطالعات گسترده‌ای نشان دادند توانمندی‌های منش با انواع پیامدهای هیجانی و آموزشی ارتباط مثبتی دارد و در برگیرنده موفقیت تحصیلی و بهزیستی است. از آنجا که نمونه پژوهش برای روی نوجوانان انجام شده است. نتایج پژوهش از لحاظ روایی بیرونی دارای محدودیت است و تعمیم‌پذیری آن در مورد کودکان که مقیاس مناسب این گروه سنی نیز می‌باشد با احتیاط باید صورت گیرد. در بررسی و تفسیر توانمندی‌ها تفاوت فرهنگ‌ها نیز مورد توجه باشد. از نوآوری پژوهش این است که توانمندی‌های منش در ارتباط با خودناتوان‌سازی مورد بررسی قرار گرفته است که کمتر به نقش توانمندی‌های منش در مقابل خودناتوان‌سازی پرداخته شده است و بیشتر به مشکلات روانشناختی مانند عواطف منفی، اضطراب، افسردگی توجه شده است (نیمیک، ۲۰۱۳). این در حالی است که توانمندی‌های منش می‌تواند مانند سپری در برابر خودناتوان‌سازی عمل کند و در جهت بهینه‌سازی محیط آموزشی و تحصیلی دانش‌آموزان پیش رود و ارتباط بالای توانمندی‌های منش با شادی و خودکارآمدی در این پژوهش حاکی از این امر می‌باشد. همچنین ابزار توانمندی‌های منش می‌تواند در جهت رشد و شکوفایی کودک و نوجوانان و برنامه‌ریزی انواع مداخلات در جهت توانمندسازی آن‌ها به کار گرفته شود.

موازن اخلاقی

در این پژوهش موازن اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد. در زمان تکمیل تمامی سئوال‌ها، دانش‌آموزان در مورد خروج از پژوهش و ارائه اطلاعات فردی مختار بودند. به آن‌ها اطمینان داده شد اطلاعات محرمانه می‌ماند و این امر نیز کاملاً رعایت شد.

سپاسگزاری

از کلیه دانش‌آموزان، معلم‌ها و مدیران مدارس که محقق را در اجرای پژوهش یاری کردند، سپاسگزاری می‌شود.

مشارکت نویسندگان

پژوهش حاضر بخشی از رساله دکتری زهرا خسروجردی در رشته روانشناسی تربیتی دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه شهید بهشتی است و زیر نظر اساتید راهنما و مشاوره صورت گرفته است. همه نویسندگان این مقاله نقش یکسانی در طراحی، مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، گردآوری داده‌ها، تحلیل آماری، پیش‌نویس، ویراستاری و نهایی‌سازی نوشته داشتند.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان، این مقاله تعارض منافع ندارد.

منابع

احمدی، سمیه. (۱۳۹۵). *بررسی تحولی منابع، ابعاد و همبسته‌های معنای زندگی*، رساله دکترای تخصصی، رشته روانشناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی.

حیدری، محمود،، خداپناهی، محمدکریم، و دهقانی، محسن. (۱۳۸۸). *بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس خودناتوان‌سازی، تحقیقات علوم رفتاری*، دوره ۷، شماره ۲، ۱۰۶-۹۷. [[پیوند](#)]

خسروجردی، زهرا، پورشهریار، حسین، و حیدری، محمود. (۱۳۹۸). *پیش‌بینی توانمندی منش نوجوانان و دل‌بستگی به والدین و همسالان براساس تعارض با پدر و مادر، خانواده پژوهی*، ۷(۵۷)، ۳۴۷-۳۶۰. [[پیوند](#)]

رجبی، غلامرضا. (۱۳۸۵). بررسی پایایی و روایی مقیاس باورهای خودکارآمدی عمومی (GSE-10) در دانشجویان روانشناسی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز و دانشگاه آزاد مرودشت، *اندیشه‌های نوین تربیتی*، ۲(۱ و ۲)، ۱۱۱-۱۲۲. [پیوند]

غلامی‌بورنگ، فاطمه، مقدری، محمد، و عادل‌پور، زکبه. (۱۳۹۳). نقش هوش هیجانی و خودکارآمدی در پیش‌بینی سلامت روان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، *مجله علوم پزشکی سبزوار*، دوره ۲۲، شماره ۱. [پیوند]

فتح‌اله‌زاده، نوشین، باقری، مهسا، رستمی، مهدی، و دربانی، سیدعلی. (۱۳۹۵). اثربخشی آموزش مهارت‌های اجتماعی بر سازگاری و خودکارآمدی دانش‌آموزان دختر دبیرستانی، *فصلنامه روانشناسی کاربردی*، ۱۰، ۳(۳۹)، ۲۷۱-۲۸۹. [پیوند]

هومن، حیدرعلی. (۱۳۸۴). *مدل‌یابی معادلات ساختاری با کاربرد نرم‌افزار لیزرل*. تهران: انتشارات سمت.

هومن، حیدرعلی. (۱۳۹۴). *تحلیل داده‌های چندمتغیری در پژوهش رفتاری*. تهران: انتشارات پیک فرهنگ.

Ang, A. S. P. (2016). An Observational Study of character strengths and subjective wellbeing in Australian and Singaporean Pre-adolescents. A thesis submitted as partial fulfilment of the Degree of Doctor of Education and Flinders University.

Akin, U., Akin, A. (2014). Investigating the Predictive Role of Authenticity on Subjective Vitality with Structural Equation Modelling. *Educational Sciences: Theory & Practice* .14(6). 2043-2048. [link]

Bigony, C., Cowley, A., Carreiro, A., & Florez, S. (2019). Character Strengths Are Superpowers: Using Positive Psychology to Help Children Realize Their Potential. *Master of Applied Positive Psychology, Service Learning Projects*, 25, 5-11. [link]

Crossan, M., Mazutis, D., & Seijts, G. (2013). In Search of Virtue: The Role of Virtues, Values and Character Strengths in Ethical Decision Making. *Journal of Business Ethics*, 113(4), 567-581. [link]

Gillham, J., Adams-Deutsch, Z., Werner, J., Reivich, K., CoulterHeindl, V., Linkins, M., Winder, B., ... Seligman, M. E. P. (2011). Character strengths predict subjective well-being during adolescence. *The Journal of Positive Psychology*, 6(1), 31-44. [link]

Gilman, R., Huebner, E. S., & Furlong, M, j. (2009). *Handbook of Positive Psychology in Schools*. Taylor & Francis Press.

hunter, J. P., & Csikszentmihalyi, M. (2003). The positive psychology of interested adolescents. *Journal of Youth and Adolescence*, 32 (1), 27-35. [link]

Kline, R. B. (2015). *Principles and practice of structural equation modeling*. NY: Guilford Press.

- Kumari, A., Venugopal, K. (2018). Adolescents' use of Self-Handicapping strategies in Academic context. *International Journal of Education and Psychological Research*, 7(4), 13-17. [\[link\]](#)
- Lyubomirsky, S., & Lepper, H.S. (1999). A measure of subjective happiness: Preliminary reliability and construct validation. *Social Indicators Research*, 46 (2), 137- 155. [\[link\]](#)
- McGovern, T. (2012). Faculty virtues and character strengths: Reflective exercises for sustained renewal. *Society for the Teaching of Psychology*. [\[link\]](#)
- McGrath, R. E., & Walker, D. I. (2016). Factor structure of character strengths in youth: Consistency across ages and measures, *Journal of Moral Education*, 45(4). [\[link\]](#)
- Niemiec, R. M. (2013). VIA character strengths: Research and practice (The first 10 years). In H. H. Knoop & A. Delle Fave (Eds.), *Well-being and cultures: Perspectives on positive psychology* (pp. 11-30). New York: Springer. [\[link\]](#)
- Park, N., Barton, M. & Pillay, J. (2017). Strengths of character and virtues: What we know and what we still want to learn. In M. Warren and D. Stewart (Eds.), *Scientific Advances in Positive Psychology* (pp. 73-101). Santa Barbara, CA: Praeger Publishers. [\[link\]](#)
- Park, N., & Peterson, C. (2006). Moral competence and character strengths among adolescents: The development and validation of the Values in Action Inventory of Strengths for Youth. *Journal of Adolescence*, 29 (6), 891–909. [\[link\]](#)
- Park, N., & Peterson, C. (2003). Assessment of character strength among youth: the values in action inventory of strengths for youth. *Child Trends*. [\[link\]](#)
- Park, N., & Peterson, C. (2009). Character Strengths: Research and Practice, *Journal of College and Character*, 10(4) [\[link\]](#)
- Peterson, C., & Seligman, M. (2004). *Character Strengths and Virtues: A Handbook and Classification*. Oxford university press.
- Proctor, C., Maltby, J. & Linley, P.A. (2011) Strengths Use as a Predictor of Well-Being and Health-Related Quality of Life. *Journal of Happiness Studies*, 12, 153-169. [\[link\]](#)
- Proctor, C. Tsukayama, E., Wood, A. M., Maltby, J., Eades, J. F., and Linley, P. A. (2011). Strengths Gym: The impact of a character strengths-based intervention on the life satisfaction and well-being of adolescents. *The Journal of Positive Psychology*, 6(5), 377–388. [\[link\]](#)
- Rashid, T., Anjum, A., Lennox, C., Quinlan, D., Niemiec, R. M., Mayerson, D., & Kazemi, F. (2015). Assessment of Character Strengths in Children and

- Adolescents. *Research, Applications, and Interventions for Children and Adolescents*. [link]
- Rose, N. (2014). Introducing Self-Permission: Theoretical Framework and Proposed Assessment. *Master of Applied Positive Psychology*. Capstone Projects. 59. [link]
- Ruch, W., Weber, M., Park, N., & Peterson, C. (2014). Character strengths in children and adolescents: Reliability and initial validity of the German Values in Action Inventory of Strengths for Youth (German VIA-Youth). *European Journal of Psychological Assessment*, 30 (1), 57-64. [link]
- Steen, T. A., Kachorek, L. V., & Peterson, C. (2003). Character strengths among youth. *Journal of Youth and Adolescence*, 32(1), 5-16. [link]
- Steger, M. F., Oishi, S. & Kashdan, T. B. (2009). Meaning in life across the life span: Levels and correlates of meaning in life from emerging adulthood to older adulthood. *The Journal of Positive Psychology*, 4(1), 43-52. [link]
- Schwarzer, R., & Jerusalem, M. (1995). *Generalized self-efficacy scale*. In S. Wright, & M. Johnston, & J. Weinman, (Eds.), *Measures in Health Psychology: A User's Portfolio. Causal and Control Beliefs* (pp. 35-37). Windsor, UK: nferNelson. [link]
- Tang, X., Li Y., Duan W., Mu, W., & Cheng, X. (2019) Character Strengths Lead to Satisfactory Educational Outcomes Through Strength Use: A Longitudinal Analysis. *Frontiers in Psychology*, 10(1829), 1-9. doi: 10.3389/fpsyg.2019.01829. [link]
- Toner, E., Haslam, Robinson, Williams. (2012). Character strengths and wellbeing in adolescence: Structure and correlates of the Values in Action Inventory of Strengths for Children, *Personality and individual differences*, 52 (5), 637-642. [link]
- Wagner, L., & Ruch, W. (2015). Good character at school: positive classroom behavior mediates the link between character strengths and school achievement. *Frontiers in Psychology*, 6(610). [link]
- Xanthopoulou, D., Bakker, A. B., Demerouti, E., & Schaufeli, W. B. (2007). The role of personal resources in the job demands-resources model. *International Journal of Stress Management*, 14, 121-141. [link]
- Yin, L. C., & Majid, R. A. (2018). The Goodness of Character Strengths in Education. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 8(6), 1237-1251. [link]
- Young, K. C., Kashdan, T. B., Macatee, R. (2014). Strength balance and implicit strength measurement: New considerations for research on strengths of character, *The Journal of Positive Psychology*, 1-8. [link]

پرسشنامه سیاهه ارزش‌ها در عمل از مقیاس توانمندی‌های منش نوجوانان

ردیف	سئوالات	خیلی شبیه من	شبیه من	تا حدی شبیه من	خیلی کم	اصلا شبیه
۱	وقتی مشکلی دارم کسی هست که به حرفهایم گوش دهد.					
۲	فکر می‌کنم که زندگی بسیار هیجان انگیز است.					
۳	نظر هر فردی برای من به یک اندازه مهم است.					
۴	فرد خودنمایی نیستم					
۵	اگر کمتر راست گفتن باعث شود از دردسر دور بمانم آنرا انجام می‌دهم					
۶	وقتی با دیگران بازی می‌کنم، به عنوان رهبر گروه به من نگاه می‌شود.					
۷	معمولا حتی وقتی کسی از من عذرخواهی می‌کند، باز هم از دستش ناراحت هستم.					
۸	وقتی دیگران درباره مشکلاتشان با من حرف می‌زنند، من بسیار نگرانشان می‌شوم.					
۹	من معمولا سرشار از انرژی هستم.					
۱۰	زمانیکه به یک تصویر زیبا نگاه می‌کنم یا به یک موسیقی خوب گوش میدهم، احساس بهتری دارم.					
۱۱	انتظار دارم در مسیر زندگی چیزهای خوبی برایم پیش بیاید.					
۱۲	همیشه به بیشتر کشف کردن علاقمندم.					
۱۳	وقتی می‌بینم که چیز جدیدی برای یادگیری وجود دارد بسیار هیجان‌زده می‌شوم.					
۱۴	اگر فرصتی برای یادگیری یک چیز تازه وجود داشته باشد، من علاقمند به استفاده از آن فرصت هستم.					
۱۵	مطمئن هستم که از پس روزهای بد زندگی بر می‌آیم.					
۱۶	قادر هستم از پس مشکلاتم با دیگران بر بیایم.					
۱۷	معمولا آدم شکرگزاری نیستم.					
۱۸	کار درست را انجام می‌دهم حتی اگر دیگران به همین خاطر، مرا مسخره کنند.					
۱۹	از خلق کردن چیزهای جدید و متفاوت لذت می‌برم.					
۲۰	به چیزی ایمان دارم که تجربه کرده باشم.					
۲۱	وقتی در حال تصمیم‌گیری هستم، نکات مثبت و منفی هر گزینه را مرور می‌کنم.					
۲۲	یک عضو بسیار وفادار به گروهم هستم.					
۲۳	حتی وقتی اوضاع به نظر بد می‌رسد باز هم امیدوار هستم.					
۲۴	قبل از هر رفتاری، به پیامدهای آن رفتار فکر می‌کنم.					
۲۵	شور و شوق فراوانی دارم.					
۲۶	من صبر زیادی دارم.					

۲۷	به دقت نظرات دیگران را پیش از تصمیم‌گیری سبک و سنگین می‌کنم.
۲۸	وقتی عبادت می‌کنم، حس بهتری دارم.
۲۹	با افراد مختلف خوب سازگار می‌شوم.
۳۰	اغلب خشمم بر من غلبه می‌کند.
۳۱	در مورد پیشرفت‌های که داشته‌ام لاف نمی‌زنم.
۳۲	با یاد گرفتن چیزهای جدید، پر از انرژی می‌شوم.
۳۳	بدون اینکه به من گفته شود برای دیگران کارهای خوبی انجام می‌دهم
۳۴	اغلب اوقات از راه‌های متفاوتی برای انجام دادن کارهایم سر در می‌آورم.
۳۵	حتی وقتی تردیدهای زیادی در مورد تکالیفم بوجد می‌آید آنها را کامل انجام می‌دهم.
۳۶	به عقاید هم گروهی‌هایم احترام می‌گذارم، حتی اگر با آنها مخالف باشم.
۳۷	قبل از اینکه تصمیم نهایی‌ام را بگیرم، همه گزینه‌ها را در نظر می‌گیرم.
۳۸	راستگو هستم، حتی وقتی که دروغ گفتن می‌تواند مرا از دردسر نجات دهد.
۳۹	بعنوان کسی که کارها را به سرانجام می‌رساند دیده می‌شوم.
۴۰	لبخند به لب مردم آوردن کاری است که در آن خوب هستم.
۴۱	با همه منصفانه رفتار می‌کنم، حتی اگر آنها را دوست نداشتم.
۴۲	اغلب در حال انجام دادن اموری هستم که می‌دانم نباید انجام بدهم.
۴۳	احساس می‌کنم دوست داشتنی هستم
۴۴	وقتی نیاز دارم کاری را فوراً انجام دهم، باز هم قادرم صبر کنم.
۴۵	اگر کسی بابت رنجاندم، از من عذرخواهی کند، او را می‌بخشم.
۴۶	یادگرفتن چگونگی انجام دادن کارهای مختلف را دوست دارم.
۴۷	مردم به من می‌گویند که فرد عاقلی هستم.
۴۸	اجازه می‌دهم بچه‌های دیگر بیشتر از اینکه به من توجه کنند در مورد خودشان صحبت کنند.
۴۹	آدم با گذشتی هستم.
۵۰	وقتی با کسی ناعادلانه رفتار می‌شود، من به حمایت از او برمی‌خیزم.
۵۱	باور دارم که یک قدرت برتر وجود دارد که مرا به انجام کارهای درست راهنمایی می‌کند.
۵۲	عاشق جستجوی چیزهای جدید و متفاوت هستم.
۵۳	وقتی کسی را ببینم که با دیگران با بدجنسی رفتار می‌کند، به او اعتراض می‌کنم.
۵۴	زمانیکه گروه‌مان در حال گرفتن یک تصمیم است، من به حرف‌های بقیه اعضای گروه با دقت گوش می‌دهم.
۵۵	دیگران مرا به عنوان رهبر گروه نگاه می‌کنند و به من اعتماد دارند.
۵۶	وقتی متوجه رنج بردن آدمها (مانند بیماری و فقر) می‌شوم، بسیار ناراحت می‌شوم.
۵۷	مردم می‌گویند که من آدم شوخ‌طبعی هستم.

بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی سیاهه ارزش‌ها در عمل از مقیاس توانمندی‌های نوجوانان

					وقتی روی چیزی کار می‌کنم صد در صد روی آن تمرکز می‌کنم.	۵۸
					خیلی وقتها ایده‌های خلاقانه‌ای دارم.	۵۹
					براحتی می‌توانم لبخند را به لب مردم بیاورم.	۶۰
					خودم را آدم سخت‌کوشی می‌دانم.	۶۱
					به خوبی می‌توانم رهبری یک گروه را به عهده بگیرم تا کارها انجام شود.	۶۲
					دوستانم قبل از اینکه تصمیمات مهمی بگیرند، نظر مرا می‌پرسند.	۶۳
					همواره در حال پرسیدن سوال هستم.	۶۴
					وقتی کسی از من عذرخواهی می‌کند، من به او یک فرصت دیگر می‌دهم.	۶۵
					اغلب بخاطر چیزهایی که در زندگی دارم، احساس خوش‌شانسی می‌کنم.	۶۶
					حقیقت را می‌گویم حتی اگر باعث شود چیزی را که می‌خواهم از دست بدهم.	۶۷
					احساساتم را به صورت کاملاً بی‌پرده و شفاف به خانواده و دوستانم می‌گویم.	۶۸
					رفتن به نمایشگاه‌های هنری یا اجراهای نمایشی را دوست دارم.	۶۹
					غالباً متوجه چیزهای زیبایی که در اطراف من وجود دارد، هستم.	۷۰
					دیگران به راستگو بودن من اطمینان دارند.	۷۱
					در بیشتر موقعیت‌های اجتماعی بطور مناسبی رفتار می‌کنم و حرف می‌زنم	۷۲
					خودم را فرد بسیار خلاق می‌دانم.	۷۳
					قبل از گرفتن هر تصمیمی، تمام حقایق را در نظر می‌گیرم.	۷۴
					طوری رفتار نمی‌کنم که انگار از بقیه بهتر هستم.	۷۵
					انسان شکرگزاری هستم.	۷۶
					به راحتی قادر به کنترل خشمم هستم.	۷۷
					وقتی افراد نیازمند را می‌بینم هر چه را که در توانم باشد برای‌شان انجام می‌دهم	۷۸
					آدم شاداب و خنده‌رویی هستم.	۷۹
					برای آنچه که درست است، ایستادگی می‌کنم، حتی اگر ترسیده باشم.	۸۰
					مردم می‌گویند که من نظرات خوبی به دیگران می‌دهم.	۸۱
					عاشق چیزهای زیبا هستم.	۸۲
					همیشه سئوالات زیادی دارم.	۸۳
					یک قدرت برتر برای دنبال کردن منافع و مصلحت من وجود دارد.	۸۴
					قبل از عمل کردن، دقیق فکر می‌کنم.	۸۵
					از گفتن جوک و ماجراهای خنده‌دار برای مردم لذت می‌برم.	۸۶
					با مردم منصفانه رفتار می‌کنم، حتی اگر آنها رفتارشان دوستانه نباشد.	۸۷

					بخاطر داشتن خانواده‌ام بسیار شکرگزار هستم.	۸۸
					دقت می‌کنم کاری را انجام ندهم که بعدا باعث پشیمانی‌ام شود.	۸۹
					چشم‌انداز مثبتی در مورد آینده دارم.	۹۰
					وقتی یک پروژه گروهی باید انجام شود، دیگران از من می‌خواهند که آنرا بعهده بگیرم.	۹۱
					وقتی که در گروه کار می‌کنم، بسیار همکاری می‌کنم.	۹۲
					برای گفتن دوستت دارم به خانواده و دوستانم، تردید ندارم.	۹۳
					به همه افراد گروه فرصت برابر برای مشارکت در فعالیتها می‌دهم.	۹۴
					می‌توانم جوری مشکلات را حل کنم که برای همه خوشایند باشد.	۹۵
					بیشتر اوقات چیز درستی برای گفتن می‌دانم که دیگران احساس بهتری کنند.	۹۶